

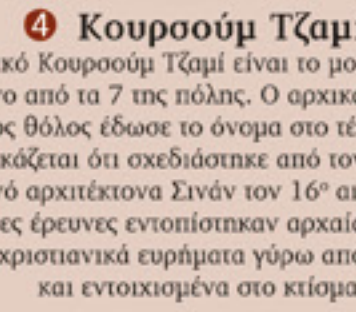
1 Πλατεία Βαν Φλιτ (Ειρήνης)

Η πλατεία αυτή, που αρχικά δόθηκε το όνομα του Αμερικανού Στρατηγού J. Van Fleet και αργότερα μετονομάστηκε σε πλατεία Ειρήνης, αποτελεί τον κύριο πυρήνα της Κάτω Αγοράς, που διαμορφώθηκε στη δεκαετία του '50 στη θέση του παλιού παζαριού. Στους στενούς εμπορικούς δρόμους γύρω από την πλατεία διατηρούνται νεοκλασικά καταστήματα του Μεσοπολέμου.

2 Πλατεία Δαβάκι

Στην πλατεία θα συναντήσετε κανείς τον ανδριάντα του Συνταγματάρχη Κων. Δαβάκι, ήρωα του Ελληνοϊταλικού Πολέμου. Γύρω από την πλατεία σώζονται τμήματα της παλιάς βυζαντινής και μεταβυζαντινής οχύρωσης. Στη θέση της πλατείας βρισκόταν η κεντρική πύλη των τειχών, το Κουλέ Τζαμί και ένας οχυρός πύργος με ρολόι που δε σώζονται σήμερα.

4 Κουρούμ Τζαμί

Το εντυπωσιακό Κουρούμ Τζαμί είναι το μοναδικό σωζόμενο από τα 7 της πόλης. Ο αρχικά μουλδουσκεπατός θόλος έδωσε το όνομα στο τέμενος, που εικάζεται ότι σχεδιάστηκε από τον μεγάλο οθωμανό αρχιτέκτονα Σινάν τον 16^ο αι. Σε παλαιότερες έρευνες εντοπίστηκαν αρχαία και παλαιοχριστιανικά ευρήματα γύρω από και εντοιχισμένα στο κτίριο.

5 Οδός Μπροπόλεως

Η σημερινή οδός Μπροπόλεως αποτελεί πιθανότατα από τα βυζαντινά χρόνια την κεντρική οδό της Καστοριάς. Κατά μήκος του σημερινού δρόμου λειτουργούσε παλαιότερα η κεντρική αγορά (τουρκ. Τσαρσί) που περιελάμβανε καταστήματα Ελλήνων, Οθωμανών και Εβραίων. Σήμερα έχει χάσει τον εμπορικό, αλλά διατηρεί τον ιστορικό και πολιτιστικό της χαρακτήρα.

6 Παναγία Κουμπελίδικη

Ο ναός σύμβολο της Καστοριάς, η Παναγία Κουμπελίδικη ή Καστοριώτισσα ή Σκουταριώτισσα, βρίσκεται αποκαταστημένη σε πλατώμα της βυζαντινής ακρόπολης, πύργου της οποίας διατηρούνται. Ο τρίκογχος με τρούλο (τουρκ. κουμπέ) ναός ανοικοδομήθηκε τον 10^ο αι. μ.Χ. και διαθέτει αξιόλογες αγιογραφίες. Πολύ κοντά της είναι και ο βυζαντινός ναός των Ταξιαρχών Γυμνασίου.

Στη χερσόνησο του Σταυρού

1 Πλατεία Ομονοίας

Στη πλατεία Ομονοίας, κέντρο της Άνω Αγοράς και της παλιάς εβραϊκής συνοικίας, πραγματοποιούνται πολλές εκδηλώσεις. Μεταξύ αυτών ξεχωρίζουν τα παραδοσιακά καστοριανά καρναβάλια, τα Παγκουτουριά, που διοργανώνονται στις 6, 7 και 8 Ιανουαρίου με επίκεντρο την πλατεία. Τις δυο πρώτες ημέρες με τη συνοδεία παραδοσιακών οργάνων οι ομάδες καρναβαλιστών γλεντούν στους δρόμους, ενώ την τρίτη μέρα πραγματοποιείται η οργανωμένη παρέλαση. Τέλος, στην πλατεία σκόζονται οι αερίολοι ναοί Αγ. Νικολάου Κασνίτζι και του Αγ. Ιωάννη Προδρόμου.

2 Ταξιάρχες Μπροπόλεως

Ο βυζαντινός ναός των Ταξιαρχών είναι μια τρίκλιτη βασιλική του 10^{ου} αι., που περιλαμβάνει εντοιχισμένο αρχαίο υλικό σε δεύτερη χρήση. Στο εσωτερικό του υπάρχει ο τάφος με τα οστά του Μακεδονομάχου Παύλου Μελά και στο προσάυλιο η προτομή του. Σε απόσταση λίγων μέτρων βρίσκεται ο επιβλητικός μπροπολιτικός ναός της Κοίμησης Θεοτόκου με το ύψους 19 μ. καμπαναριό του.

5 Αρχοντικό Παπατέρπου

Το αρχοντικό Παπατέρπου, που έχει τέσσερα επίπεδα, είναι ίσως το περισσότερο φωτογραφημένο στην πόλη. Κτισμένο γύρω στο 1880 από τον Μουλά Ιμπραήμ, ήταν το τελευταίο σπίτι του οθωμανικού τμήματος στο νότια πλευρά της πόλης. Στα θεμέλια του θα αντιληφθεί κανείς μια τοξωτή κολόνη, το τελευταίο σωζόμενο λειψοστάσιο βαρκών.

3 Αρχοντικά Βέργουλα Δελνίδια - Σκουταρη

Στην απότομη πλαγιά κάτω από τη Μητρόπολη υπάρχουν τα επιβλητικά δίδυμα αρχοντικά Βέργουλα, φρουριακά κτίσματα των μέσων του 19^{ου} αι. Από εδώ το λιθόστρωτο καλντερίμι με σκαλοπάτια οδηγεί σε ένα χαμηλότερο επίπεδο, όπου βρίσκεται το αρχοντικό Δελνίδια, παρόμοια χαρακτηριστικών και χρονολογίας. Στο κατώτερο επίπεδο πλάι στη λίμνη βρίσκεται το αρχοντικό Σκουταρη του 18^{ου} αι., που έχει κάτοψη οσχήματος Π.

4 Σταυρός

Στη χερσόα «μύτη» που εντοχίζεται στη λίμνη βρίσκεται η αποβάθρα όπου γίνεται την ημέρα των Θεοφανείων η ρίψη του Σταυρού. Συχνό είναι το φαινόμενο να είναι παγωμένη η λίμνη την περίοδο των Φώτων, λόγω των πολύ χαμηλών θερμοκρασιών, και να χρειάζεται να σπάσει ο πάγος για να βουτήξουν οι πιο τολμηροί κολυμβητές!

Στα βορινά καλντερίμια

6 Πλατεία Απόζαρι

Στην πλακόστρωτη πλατεία διοργανώνονται πολλές εκδηλώσεις, από τις οποίες ξεχωρίζουν η γιορτή καστοριανού ψαριού το καλοκαίρι και το έθιμο της ροδάνης τις ημέρες του Πάσχα. Η ροδάνη είναι μια μεγάλη ξύλινη ροδά με θέσεις που περιτρέφεται κατακόρυφα, χαρίζοντας κέρη και μεγάλους. Αν και παλαιότερα πολλές γεγονιές διατηρούσαν το έθιμο, σήμερα αναβιώνει μόνο στην πλατεία.

5 Άγιος Ανάργυρος

Μνημείο του 10^{ου} αιώνα, ο εμβληματικός αυτός ναός βρίσκεται στην συνοικία του Απόζαρι. Η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, η τοιχοδομία, ο αγιογραφικός διάκοσμος και τα σπάνια μαρμαρίνα ανάγλυφα, σε συνδυασμό με τον όμορφο προσάυλιο χώρο και την πανοραμική θέα προς τη βόρεια πλευρά της λίμνης, καθιστούν το μνημείο ένα σημείο αναφοράς για κάθε επισκέπτη!

4 Άγιος Μηνάς

Στον μικρό μεταβυζαντινό ναό (17^ο αι.), που αρχικά ήταν αφιερωμένος στην Παναγία με το προσωνύμιο Μουζέβικη, τμήμα του Αγίου Μηνάς, πολυούχος της πόλης από την ημέρα της απελευθέρωσης και μετά. Από τις τοιχογραφίες του ναού ξεχωρίζει η εικόνα του αγίου στη δυτική πλευρά. Κάθε χρόνο η εκκλησία αποτελεί το επίκεντρο των εορτασμών της απελευθέρωσης.

Γυρολιμνιά

4 Ναυτικός Όμιλος

Το κτίριο του ναυτικού ομίλου βρίσκεται στο σημείο όπου ο παραλιμνικός δρόμος εισέρχεται και πάλι στην πόλη. Η Καστοριά, μια πόλη που χαρακτηρίζεται και ορίζεται από τη λίμνη, έχει μεγάλη παράδοση στην κωπηλασία και άλλα υδάτινα αθλήματα. Ο Ναυτικός Όμιλος Καστοριάς έχει αναδείξει πολλούς σπουδαίους αθλητές, ακόμη και ολυμπιονίκες.

1 Πετσιά

Κάτω από την μικρή γειτονιά, τα Πετσιά, που πήρε το όνομά της από τις παλιές βιοτεχνικές επεξεργασίες δερμάτων, ξεκινά ο εσωτερικός γύρος της λίμνης, η λεγόμενη «γυρολιμνιά». Στο σημείο αυτό υπάρχει πεζόδρομος με πλατάνια από όπου ο επισκέπτης έχει θέα στη λίμνη και τη δυνατότητα να παρατηρήσει τα «καστοριανά καράβια», τις ιδιόμορφες ξύλινες βάρκες της λίμνης με την υπερυψωμένη πλώρη και πρόμη που είναι στενά συνδεδεμένες με την κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ζωή των κατοίκων. Οι βάρκες, πέραν της χρήσης τους στην αλιεία, εξυπηρετούσαν παλαιότερα τις μεταφορές στη λίμνη, ενώ μεταγενέστερα αντικαταστάθηκαν από οπιδερίνια μοτόδιπλα στη λίμνη, λίγα μέτρα μετά το Νοσοκομείο. Η σπηλιά ανακαλύφθηκε τη δεκαετία του '40 από ντόπιους, ενώ μόλις το 2009 άνοιξε της πύλες της στο κοινό. Περιλαμβάνει μια μοναδική διαδρομή 300 μ. ανάμεσα στον εκθαμβωτικό σταλακτιτικό διάκοσμο και 7 μικρές υπόγειες λίμνες. Μαυρωτίσσης / τ. 24670 26777

2 Σπηλαιο Δράκου

Το μοναδικής ομορφιάς σπηλαιο του Δράκου βρίσκεται νότια της Καστοριάς, λίγα μέτρα μετά το Νοσοκομείο. Η σπηλιά ανακαλύφθηκε τη δεκαετία του '40 από ντόπιους, ενώ μόλις το 2009 άνοιξε της πύλες της στο κοινό. Περιλαμβάνει μια μοναδική διαδρομή 300 μ. ανάμεσα στον εκθαμβωτικό σταλακτιτικό διάκοσμο και 7 μικρές υπόγειες λίμνες. Μαυρωτίσσης / τ. 24670 26777

1 Αρχοντικό Τσιταιοσιά

Το μεγαλύτερο σωζόμενο αρχοντικό της πόλης είναι αυτό του Τσιταιοσιά, που βρίσκεται στην ακρολιμνιά, στη συνοικία Απόζαρι. Κτισμένο στις αρχές του 18^{ου} αι., έχει ορθογώνιο σχήμα, τέσσερα επίπεδα, εντυπωσιακά οσκασιβά και πλιακούκι (εξώστες). Στο εσωτερικό διατηρούνται μοναδικές τοιχογραφίες λαϊκής ζωγραφικής. Σε συνδυασμό με το διπλανό αρχοντικό Μαντιζούρα και τον ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου, δημιουργούν έναν ακόμη πυρήνα παραδοσιακού συνόλου στη γειτονιά.

2 Αρχοντικό Χριστόπουλου

Το πιθανό πατρικό σπίτι του Καστοριανού ποιητή Χριστόπουλου στέκει ακόμη από το ναό του Αγ. Παντελεήμονα. Ο λυρικός ποιητής, νομικός και φιλόλογος Αθαν. Χριστόπουλος (1772-1847) είναι ένας από τους κύριους εκπαιδευτικούς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού που γεννήθηκε στην Καστοριά, αλλά έζησε και μετέλαβε στην Αθήνα.

3 Άγιος Στέφανος

Ο Αγ. Στέφανος είναι ο παλαιότερος σωζόμενος ναός της πόλης, που ανοικοδομήθηκε τον 9^ο αι. μ.Χ. Στον ναό ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η ιδιόμορφη αρχιτεκτονική και ο κεραμοπλαστικός διάκοσμος, καθώς και οι βυζαντινές τοιχογραφίες και το ασκηνόριο της Αγ. Άννας στον γυναικωνίτη. Η είσοδος στο ναό, όπως και σε ακόμη 5 βυζαντινές εκκλησίες είναι δυνατή ύψτερα από συνεννόηση στο τηλέφωνο 24670 22800.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

ΚΑΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:2500

ΙΣΤΟΡΙΑ
 ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ
 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
 ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
 ΜΝΗΜΕΙΑ
 ΜΟΥΣΕΙΑ

1 Ψαράδικα - Βόρεια προβλήτα

Η προβλήτα της Βόρειας Παραλίας βρίσκεται κοντά στα Ψαράδικα και αποτελεί ιδανικό σημείο για να συναντήσετε κανείς κάποιους από τους λίγους πλέον επαγγελματίες ψαράδες της πόλης. Παλαιότερα, η αλιεία κατείχε σημαντική θέση στη δραστηριότητα της πόλης, και χρησιμοποιούνταν πολλοί τρόποι ψαρέματος (πεζόβολος, σουργί, πρόβλιακας, σουρνίτισος, σιαπακάλα, ζαγάα, κότσες, πελαγίσια κ.ά.), ενώ ιδιαίτερη χαρακτηριστική αποτελούσε η χρήση παραδοσιακών βαρκών.

2 Οδός Χριστοπούλου

Κατά μήκος του δρόμου διατηρούνται σε καλή κατάσταση εντυπωσιακές νεοκλασικές και εκλεκτικιστικές κατοικίες του Μεσοπολέμου. Οι προσόψεις των κτιρίων αυτών χωρίζονται σε τρία μέρη (υπερυψωμένο ισόγειο, όροφος, στέγη) και παρουσιάζουν ποικιλία στη μορφή τους, έχουν γραφικές αυλές και περίτεχνες ανάγλυφες διακοσμώσεις. Ιδιαίτερα εντυπωσιακά είναι τα ελάχιστα σωζόμενα σήμερα πυργόσπια.

3 Παναγία Φανερωμένη

Ο γραφικός βυζαντινός ναός της Παναγίας Φανερωμένης κτίστηκε τον 14^ο αι. στην απότομη βόρεια πλαγιά της πόλης και αποτελούσε αρχικά καθολικό μοναστηριού. Το ομώνυμο άλσος γύρω από τον ναό φυτεύτηκε σταδιακά μετά την απελευθέρωση και προοφφέρεται για στιγμές χαλάρωσης και αναψυχής.

4 Μνημείο Ολοκαυτώματος

Στην οδό 15^{ης} Μερφαρίας βρίσκεται το λιτό μνημείο των περίπου 1000 Καστοριανών Εβραίων θυμάτων του Ολοκαυτώματος. Στο σημείο αυτό, οι γερμανικές κατοικικές δυνάμεις συγκέντρωσαν τον Μάρτιο του 1944 το σύνολο σχεδόν του εβραϊκού πληθυσμού της πόλης πριν τη μεταφορά και την εξόντωσή του στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Είσι, κάθκει δραματικά η μακραίωνη εβραϊκή κοινότητα Καστοριάς.

5 Βυζαντινό Μουσείο

Στο ψηλότερο σημείο της πόλης βρίσκεται το Βυζαντινό Μουσείο. Το πρόγραμμα ανακαινισμένου μουσείου, που ιδρύθηκε το 1989, φιλοξενεί τρεις μόνιμες εκθέσεις αφιερωμένες στα βυζαντινά και μεταβυζαντινά κεμάλια, καθώς και τις αγιογραφικές σχολές της περιοχής. Στο υπόγειο του μουσείου λειτουργεί, επίσης, ένα σύγχρονο εργαστήριο συντήρησης και αποκατάστασης εικόνας. Πλατεία Δεξαμενής / τ. 24670 26781

Ανάβαση στο ψηλότερο σημείο

2 Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα

Στο αρχοντικό του Μακεδονομάχου Αναστ. Πιχιών φιλοξετείται από το 2010 το τοπικό Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα. Στο μουσείο παρουσιάζονται παλιές φωτογραφίες, κειμήλια και ενδυμασίες Μακεδονομάχων με δράση στην περιοχή. Ακόμη, στον χώρο υπάρχει αίθουσα προβολών, βιβλιοθήκη και περίβολος με προτομές Μακεδονομάχων, όπου πραγματοποιούνται υπαίθριες εκδηλώσεις και ένας νέος πολιτιστικός θεατός, το Φεστιβάλ της Αυλής. Πιχιών 2 - Πλατεία Ντολιού / 24670 21144

3 Πλατεία Αφών Εμμανουήλ (Ντολιού)

Η πετρόκτιτη τριγωνική πλατεία αποτελεί το κέντρο της συνοικίας Ντολιού που φιλοξενεί συχνά πολιτιστικές εκδηλώσεις. Το έθιμο της μπουμπούνας (υπαίθρια φωτιά) αναβιώνει σε πολλές γεγονιές την Αποκριά, όμως σε αυτή την πλατεία σπνεται η μεγαλύτερη, που συνοδεύεται με χορούς και τον παραδοσιακό χάοκαρη (παιχνίδι με αυγά πριν τη νηστεία). Επιπλέον, η πλατεία αποτελεί σημείο κατόληξης του παραδοσιακού καρναβαλιού, των Παγκουτουριών.

5 Αγία Παρασκευή Δραγωτά

Η βασιλική της Αγ. Παρασκευής είναι η τελευταία ναός που κτίστηκε στην πόλη κατά την Τουρκοκρατία (1899). Το μεγάλο μέγεθός της επιφέρει την τέλεση γάμων μέχρι σήμερα. Παλαιότερα η καρδιά όπως ονομαζόταν, είχε σημαντικό ρόλο στη ζωή των κατοίκων. Οι γιορτές και οι χοροί διαρκούσαν για πολλές μέρες, πάντα συνοδεία παραδοσιακών οργάνων.

4 Οδός Βυζαντίου
 Στο οσκάκι της οδού Βυζαντίου στο Ντολιό μπορεί κανείς να νιώσει την αυθεντική αύρα του παρελθόντος της πόλης. Το στενό καλντερίμι περνά ανάμεσα από παραδοσιακά σπίτια και οδηγεί σε ένα τριστάτο, όπου βρίσκονται τα αρχοντικά Εμμανουήλ (Ενδυματολογικό Μουσείο), Μπαούρα (μυλωνικό Μουσείο Γούνας) και Νατζι. Σε μικρή απόσταση βρίσκονται ο ναός του Αγ. Νικολάου Κορόδη και το Δελνιάνειο Μουσείο ή Μουσείο Καστοριανής Γυναικας. Ενδυματολογικό Μουσείο: Βυζαντίου 13/ τ. 24670 28603
 Οράριο λειτουργίας: Κυριακές & Άργιες 11:00 - 13:00
 Δελνιάνειο Μουσείο: Ρίγα Φεραιο 12 / τ. 24670 28155
 Οράριο λειτουργίας: Σάββατο & Κυριακή 11:00 - 13:00.

ΚΑΤΩ ΑΓΟΡΑ

Στον ισθμό της κερσονήσου που εισχωρεί στη λίμνη της Καστοριάς βρίσκεται η Κάτω Αγορά της πόλης, που κύριο χαρακτηριστικό της είναι η ύπαρξη πολλών πλατειών (Μακεδονομάχων, Βαν Φλιτ, Δαβάκη, Πάρκο Ολυμπιακής Φλόγας), ενώ ξεχωρίζει ο δρόμος με τα Ψαράδικα κοντά στην βόρεια αποβάθρα. Η περιοχή αυτή διατηρεί τον χαρακτήρα της αγοράς από τα τέλη της Τουρκοκρατίας μέχρι σήμερα. Κατά μήκος του ισθμού ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός κατασκεύασε στα μέσα του 6^{ου} αι. μ.Χ. τα πρώτα τείχη της πόλης, τα αρχαιότερα δείγματα μνημείων της πόλης, τα οποία στη συνέχεια ενισχύθηκαν, διευρύνθηκαν και τμήματα τους σώζονται μέχρι σήμερα. Η κεντρική πύλη των τειχών υπήρχε στη θέση της πλατείας Δαβάκη, δίπλα στην οποία σώζεται ο οθωμανικός μεντερές, ενώ γνωρίζουμε ότι εδώ βρισκόταν και το οθωμανικό δικαστικό κέντρο. Έξω από τα τείχη αρχικά δημιουργήθηκαν χώροι που πραγματοποιούνταν παζάρια, ενώ κατά το Μεσοπολεμο άρχισε να διαμορφώνεται μια μόνιμη αγορά με εμπορικά καταστήματα. Αξίζει να αναφερθεί ότι στην Κάτω Αγορά εντοπίζονται σήμερα και οι περισσότερες διοικητικές υπηρεσίες της πόλης, όπως το κτίριο της περιφερειακής ενότητας, το δημαρχείο και τα δικαστήρια.

ΔΕΞΑΜΕΝΗ - ΤΖΑΜΙ

Η γειτονιά της Δεξαμενής βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο της πόλης. Υπάρχει και εδώ μικρός αριθμός μεταβυζαντινών εκκλησιών και νεοκλασικών σπιτιών, ενώ ξεχωρίζει το οικιστικό σύνολο του Βυζαντινού Μουσείου μαζί με το γειτονικό παλιό ξενοδοχείο «Ξενία» και τη Λέσχη Αξιωματικών. Πολύ κοντά στο σημείο αυτό μπορεί να δει κανείς ένα από τα ελάχιστα σωζόμενα μπέικα κονάκια, που μετέπειτα έμεινε γνωστό ως οικία Βαλαλά. Εκεί βρίσκεται και η πρώτη δεξαμενή ύδρευσης, που κατασκευάστηκε τη δεκαετία του 1920 και έδωσε το όνομα στη γειτονιά. Ένα σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτει το ομώνυμο άλσος, που σε συνδυασμό με αυτό της Παναγιάς Φανερωμένης δημιουργούν έναν αστικό πνεύμονα πρασίνου. Στη βυζαντινή περίοδο ένα μεγάλο μέρος της περιοχής εικάζεται πως καταλάμβανε η ακρόπολη της πόλης, αν και αυτό δεν έχει επιβεβαιωθεί ανασκαφικά. Σε κοντινή απόσταση, λίγο δυτικότερα, βρίσκονται το επιβλητικό Κουρσούμ τζαμί, ένα από τα ελάχιστα σωζόμενα οθωμανικά μνημεία της πόλης, καθώς και τα παλιά Τερζάκια λουτρά, τα οποία χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοι της πόλης μέχρι τη δεκαετία του 1960.

ΤΣΑΡΣΙ - ΟΜΟΝΟΙΑ

Η γειτονιά αυτή αποτελεί το κεντρικό τμήμα της πόλης και παλαιότερα ήταν γνωστή και ως Άνω Αγορά. Συνδέεται από την περίοδο της Τουρκοκρατίας έως τη δεκαετία του 1980 με την κύρια αγορά (η τουρκική λέξη Τσαρσί σημαίνει αγορά) και ένα από τα κεντρικότερα σημεία της πόλης. Η πλατεία Ομονοίας που δημιουργήθηκε την δεκαετία του 1950 και η γύρω την περιοχή της, αποτελεί τον πυρήνα της γειτονιάς. Εδώ διατηρούνται οι περισσότεροι βυζαντινοί ναοί της πόλης, ενώ πολύ κοντά εικάζεται πως βρισκόταν τμήμα της βυζαντινής ακρόπολης. Ιστορικά, η περιοχή αυτή συνδέεται και με την εβραϊκή κοινότητα, η οποία είχε συνεκά παρουσία περίπου 10 αιώνων. Η ακμάζουσα κοινότητα συνέβαλε καθοριστικά στον εμπορικό αλλά και τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα της πόλης. Η εβραϊκή συνοικία εκτεινόταν γύρω από την σημερινή πλατεία, και περιελάμβανε -εκτός των σπιτιών- θρησκευτικά και εκπαιδευτικά κτίσματα. Στις μέρες μας, η κεντρική οδός Μητροπόλεως αποτελεί το επίκεντρο του τριήμερου καρναβαλιού των Φώτων (Ραγκουσαρία), ενώ πολλές ακόμη εκδηλώσεις, όπως η Μπουμπούνα την Αποκρία, το άναμμα του χριστουγεννιάτικου δέντρου, η συνάντηση των επιταφίων του Πάσχα, φεστιβάλ τραγουδιού κ.α., διοργανώνονται στην πλατεία Ομονοίας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ - ΣΤΑΥΡΟΣ

Στο νότιο τμήμα της πόλης, σε μια μικρή βραχώδη κερσόνησο που εισχωρεί στη λίμνη, βρίσκονται οι δυο μικρές γειτονιές της Μητροπόλης και του Σταυρού. Η πρώτη εκτείνεται γύρω από τον μεταβυζαντινό Μητροπολιτικό ναό της Κοιμήσεως Θεοτόκου (1857), πολύ κοντά στον οποίο βρίσκονται οι βυζαντινοί ναοί του Ταξιάρχου Μητροπόλεως και του Αγίου Αθανασίου του Μουζάκη, αλλά και η μικρή πλατεία Παύλου Μελά. Στην εκκλησιαστική της ιστορία η Μητρόπολη Καστοριάς αποτελεί τους πρωτόθρονους μητροπόλεως της Αρχιεπισκοπής Αχρίδος από τον 11^ο αιώνα και μετά, επισκοπή για μικρό διάστημα τον 15^ο αιώνα και από το 1767 υπάγεται στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Στην απόληξη της μικρής κερσονήσου βρίσκεται η γειτονιά του Σταυρού, σημαντικό μέρος της οποίας καλύπτει ένα μικρό άλσος με έλατα, πεύκα και περιποιημένα μονοπάτια. Το όνομά της το έχει πάρει από το σημείο της μικρής αποβάθρας, όπου γίνεται η ρίψη του Σταυρού τα Θεοφάνεια. Το παραλίμνιο πεζοδρόμιο είναι ιδανικό για μια βόλτα, με θέα προς τη λίμνη και τις αμφιθεατρικά κτισμένες παραδοσιακές μακεδονικές και εκλεκτικιστικές κατοικίες.

ΑΠΟΖΑΡΙ

Η παραδοσιακή συνοικία Απόζαρι, βρίσκεται στη βορινή πλευρά της πόλης και εκτείνεται σε όλο σχεδόν το βόρειο παραλίμνιο μέτωπο. Η θερμοκρασία εδώ, ειδικά τον χειμώνα, είναι αισθητά μικρότερη σε σχέση με την νότια πλευρά, λόγω των ισχυρών βοριάδων. Μάλιστα, οι κάτοικοι της γειτονιάς συχνά λένε χαριτολογώντας ότι η λέξη Απόζαρι προέρχεται από την έκφραση «από ζέρι!». Στη γειτονιά σώζονται πολλά παλιά παραδοσιακά αρχοντικά και νεοκλασικά σπίτια, ενώ σημαντικό είναι και ο αριθμός των βυζαντινών και μεταβυζαντινών εκκλησιών. Τα λιθόστρωτα στενά με μεγάλη κλίση και οι κατάφυτοι κήποι είναι χαρακτηριστικό του μεγαλύτερου μέρους της γειτονιάς. Η συνοικία αυτή απέκτησε τη μορφή της πυκνής κατοίκησης μετά την τουρκική κατάκτηση (1385) και τη μετακίνηση του χριστιανικού πληθυσμού στα ανατολικά της πόλης. Τα τελευταία χρόνια, στη μικρή πλατεία της γειτονιάς πραγματοποιούνται πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως η γιορτή ψαριού το καλοκαίρι, η Μπουμπούνα την Αποκρία, η Ροδάνη τις ημέρες του Πάσχα, η γουρουνοχαρά τα Χριστούγεννα κ.α.

ΕΛΕΟΥΣΑ

Η γειτονιά της Ελεούσας βρίσκεται γύρω από τον ομώνυμο μεταβυζαντινό ναό της Παναγιάς Ελεούσας και πάνω στον αυχένα που χωρίζει το Ντολιτσο από το Απόζαρι. Η ονομασία αυτή της γειτονιάς χρησιμοποιείται σήμερα ελάχιστα, παρόλα αυτά παραμένει μια ιστορική συνοικία της πόλης. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας η περιοχή ήταν το εκπαιδευτικό κέντρο της πόλης με πολλά σχολεία, από τα οποία κανένα δεν σώζεται. Εδώ υπάρχει και το μόνο σημείο, στην αρχή της οδού Βιτοίου, όπου κάποιος μπορεί να δει περπατώντας μέσα στην πόλη τη βόρεια και τη νότια πλευρά της λίμνης ταυτόχρονα. Στην περιοχή συναντά κανείς και σημαντικά αρχιτεκτονικά μνημεία, όπως οι ναοί του Αγ. Στέφανου και του Αγ. Δημητρίου, ενώ η πλατεία Αγίου Μηνά δίπλα στην ομώνυμη εκκλησία αποτελεί κεντρικό σημείο. Ο Άγιος Μηνάς είναι πολυούχος της πόλης, στη γιορτή του οποίου (11^η Νοεμβρίου) η Καστοριά απελευθερώθηκε το 1912 ύστερα από 527 Οθωμανικές κατακτήσεις από τμήμα του ελληνικού ιππικού με επικεφαλής τον Επίλαρχο Ιωάννη Αρτιμ. Από την Ελεούσα ξεκινούν οι δρόμοι για τη γειτονιά του Παλιού Νοσοκομείου, το Τσαρδάκι (Προφ. Ηλίας) και την κορυφή της κερσονήσου της λίμνης, απ' όπου απολαμβάνει κανείς πανοραμική θέα.

ΝΤΟΛΙΤΣΟ

Αποτελεί τη δεύτερη παραδοσιακή συνοικία στη νότια πλευρά της πόλης, στην οποία υπάρχουν επίσης πολλά παραδοσιακά αρχοντικά και μεταβυζαντινές εκκλησίες. Είναι η μόνη ίσως γειτονιά με επίπεδο σχετικά έδαφος που βρίσκεται στο νότιο παραλίμνιο μέτωπο. Και εδώ χαρακτηριστικά είναι τα διαδάλωδη λιθόστρωτα δρομάκια, οι σκαλόδρομοι και οι περιποιημένες αυλές, ενώ σε αρκετά σημεία διατηρείται -σε αρκετά μεγάλο βαθμό- ο παλιός πολυδομηκός ιστός. Τα περισσότερα μουσεία της πόλης βρίσκονται εδώ (Λαογραφικό, Μακεδονικού Αγώνα, Ενδυματολογικό, Δελνάνευση) τα οποία όλα στεγάζονται σε διατηρημένα αρχοντικά. Μια επίσκεψη αξίζει και ο αναπαλαιωμένος πυρήνας των Αγίων Αποστόλων, όπου μπορεί κανείς να δει μια σειρά από χαρακτηριστικά δείγματα της τοπικής αρχιτεκτονικής. Και αυτή η γειτονιά, κατοικήθηκε πιο πυκνά μετά την τουρκική κατάκτηση και τη μετακίνηση του χριστιανικού πληθυσμού στα ανατολικά της πόλης. Η τριγωνική πλατεία Αφών Εμμανουήλ, η παλαιότερη ίσως της πόλης, αποτελούσε παλαιότερα εμπορικό κέντρο, ενώ στις μέρες μας αποτελεί το πολιτιστικό κέντρο της γειτονιάς, όπου πραγματοποιούνται πολλές εκδηλώσεις. Το όνομα αυτό έχει δοθεί στην πλατεία για να τιμηθούν οι δυο Καστοριανοί εθνομάρτυρες συνεργάτες του Ρήγα Φεραίου.

ΓΥΡΟΣ ΛΙΜΝΗΣ

Η βόλτα στα 6 κλμ. του δρόμου περιμετρικά της κερσονήσου, με αυτοκίνητο, ποδήλατο ή ακόμη και με τα πόδια, αποτελεί έναν εξαιρετικό τρόπο για να απολαύσει κανείς τη λίμνη και το φυσικό περιβάλλον, με τη δυνατότητα να παρατηρήσει κανείς δείγματα της πλούσιας πανίδας και χλωρίδας της περιοχής. Στην περιήγηση αυτή επιβεβαιώνεται ότι η λίμνη αποτελεί ένα σημαντικό φυσικό οικοσύστημα που διαθέτει μεγάλη βιοποικιλότητα, στην οποία περιλαμβάνονται πολλά σπάνια και απειλούμενα είδη. Στη διαδρομή θα συναντήσει πολλούς ερασιτέχνες και επαγγελματίες ψαράδες, ενώ η «γυρολίμνια» -όπως ονομάζεται από τους ντόπιους- αποτελεί σημείο της καθημερινής άθλησης των Καστοριανών. Στο ξεκίνημα του γύρου της λίμνης, πραγματοποιούνται επίσης διάφορες ναυαθλητικές δραστηριότητες. Αρκετά είναι στη διαδρομή τα σημεία ενδιαφέροντος, όπως το Σπήλαιο του Δράκου, η Μονή Παναγίας Μαυριώτισσας με τον αιωνόβιο πλάτανο, το βυζαντινό εκκλησάκι Αγίου Νικολάου, τα αρχαιολογικά ευρήματα στη θέση «Μαγαζιά» και η εκκλησία της Αϊ-Σωφίας. Ο σημερινός δρόμος δημιουργήθηκε σταδιακά και ολοκληρώθηκε τη δεκαετία του 1950, ενώ πριν οι μετακινήσεις πραγματοποιούνταν με τις παραδοσιακές καστοριανές βάρκες.

ΓΥΡΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑ 1 : 40000

ΚΑΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑ 1 : 2500